

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγα στὰ ξένα. Ὅταν μὲ καιρὸ ξαναγύρισα στὴν πατρίδα, ὅλοι ἀπορώντας μὲ διηγήθησαν ὅτι Ἐκεῖνη εἶχε φύγει κρυφὰ μιὰ νύχτα, ἀφίνοντας γονεῖς ἀπελπισμένους καὶ δὲν ἀκούστηκε πειρὰ.

Μερικοὶ παρετήρησαν, ὅτι τὴν ἴδια μέρα ἕνας ξένος μουσικὸς, ποῦ εἶχε φανῇ στὸ χωριὸ πρὶν λίγαις μέραις καὶ ξεκούφαινε τὸν κόσμον μὲ τὸ ζουρνὰ του, γάθηκε γιὰ μιὰς κι' αὐτός. Ἀπόρησαν πῶς δὲν ἔδει-ξα καμμιάν ἐκπληξί, στὴν ἀπίστευτη εἰδήσει.

Φαράρι, 15 Ἀπριλίου 1896.

A. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Μοῦ γράφετε μὲ τόσῃν τρυφεράν καλωσύνην, ὥστε ἡ πρώτη μου ὀρμὴ ἦτο νὰ σᾶς ὑπακούσω. Μ' ἀνεχαίτισαν τὰ μακρὰ τῆς ἐργασίας μου ἔτη καὶ μ' ἐτρόμαξε τὸ μέλλον. Ἄ, ὅχι, σεβαστὴ ἀγνώστος φίλη, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπακούσω καὶ σᾶς θερμοπαρκαλῶ νὰ μοῦ κάμετε τὴν τιμὴν, ν' ἀναγνώσετε ὁλόκληρον αὐτὸ τὸ γράμμα.

Εἴσθε ξένη καὶ ἀπόἈληθινὴν συμπάθειαν πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας, μετὰ τῶν ὁποίων ζήτε ἀπὸ μηχανῶν ἐτών(ῃ καὶ ἀπὸ περιέργειαν, νὰ μάθετε τί τάχα κάμνουν οἱ ἀπόγονοι θεῶν καὶ ἡμιθέων) ἐσπουδάσατε τὴν γλῶσσαν μας.

Εἴσθε ξένη καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν ἐμάθατε ἀπὸ τὸν διδασκαλὸν σας, δὲν εἴσθε ὑποχρεωμένη νὰ γράψετε, ὅτι φρονεῖτε, ὅτι αἰσθάνεσθε, καὶ νὰ ζωγραφίσετε, ὅσα βλέπετε νὰ παίζωνται τριγύρω σας.

Κηρύττεσθε πολὺ δικαίως ὑπὲρ τῆς καθαρεύουσας, διότι δὲν εἴσθε ἡναγκασμένη μὲ τὴν ἀνεπαρκῆ αὐτὴν τεχνητὴν γλῶσσαν, νὰ περιγράψετε σκηνὰς τοῦ καθημερινοῦ βίου. Ὅσοι ἀπεπειράθησαν νὰ γράψουν, τὰ ἔργα των δὲν ἔζησαν. Τὰ ἐφόνευσεν ἡ ἀνεπάρκεια τῆς γλώσσης καὶ τὸ ἐπιτηδευμένον ὕψος, εἰς τὸ ὅποιον ἐξάπαντος ἔπρεπε νὰ ἐκπέσουν.

Ἡ πομπώδης καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα μεταβατική. Αὐρίον θὰ φουήσῃ ἕνα ἀεράκι καὶ θὰ σάρωσῃ τὸ δὲρ τὸ θὰ τὸ ἀναλυμένον ἀπαρέμγατον καὶ ἡ γλῶσσα αὐτὴ θὰ μείνῃ γλωσσολογικὸν μνημειον τῶν ἡμερῶν μας.

Τώρα πιθανόν καὶ ἡ δημώδης νὰ ᾔηνε μεταβατικὴ, διότι ἐγὼ δὲν εἰμυροῶ νὰ παραδεχθῶ, ὅτι ἐλύθη τὸ γλωσσικὸν ζήτημα. Μεταξὺ δύο μεταβατικῶν γλωσσῶν, ποία πρέπει νὰ προτιμηθῇ διὰ φιλολογικὰ ἔργα;

Ἡ γλῶσσα τοῦ διδασκάλου ἢ ἡ γλῶσσα τῆς καλῆς μητρὸς μας;

Ἐδῶ ὁ δισταγμὸς δὲν χωρεῖ. Ἄφου δὲν εἰμυροῦμαι κἀνεῖς μὲ μίαν μονοκονδυλίαν νὰ μορφώσῃ τὴν καθαρεύουσιν εἰς γλῶσσαν βιώσιμον ἢ νὰ στερεώσῃ τὴν δημώδη, ἀντὶ νὰ σταυρώσῃ τὰς χεῖράς του ἀδρανεῖς, ἅς γράψῃ εἰς τὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐμάθεν ἀπὸ

μικρὸ παιδάκι καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θ' ἀποδώσῃ πιστότερα, ὅ,τι θέλει νὰ γράψῃ.

Ὅταν, χωρὶς νὰ παραλείψω οὔτε συλλαβὴν, διαβάξω ὅσα περὶ γλώσσης γράφονται, σχηματίζω τὴν ιδέαν: ὅτι γίνεταί μιὰ μεγάλη ζύμωσις, ἀλλὰ δὲν κουράζω τὸν νοῦν μου διὰ νὰ βγάλω συμπεράσματα ὑπὲρ τοῦ ἐνός ἢ ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Ἄς ἐργάζωνται ἐκεῖνοι, ἡ ἐργασία των μᾶς ὠφελεῖ, μὰ καὶ ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ μείνω ἀδρανής, ἀναμένοντα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν των. Ἡ ἐπερχομένη γενεά, πρέπει νὰ εὕρῃ ἔργα.

Ἄν, μεταξὺ τῶν φιλολογικῶν ἔργων, τῶν συγγραμμάτων φιλοπόνων λογογράφων μας, ὑπάρχουν ἔργα βιώσιμα, καὶ μίαν ἀλήθειαν ἂν ἐγκρούπτουν καὶ ὀλίγην τέχνην ἂν ἡ μορφή των παρουσιάσῃ, ἡ ἐπερχομένη γενεά, δὲν θὰ ἐξετάσῃ ἂν ἡ γλῶσσα ἦτο ζηλευτὴ, ἀλλὰ θὰ μᾶς εὐγνωμονῇ, διότι εὔρεν ἔργα καὶ ὅχι λόγια λόγια λόγια.

Τώρα, ὅπως ἀπὸ τὴν καθαρεύουσιν, δὲν λαμβάνω παρὰ τὰς μάλλον ἐν χρήσει λέξεις καὶ ἀπὸ τὴν δημώδη, χωρὶς νὰ μελετήσω τὰ γλωσσικὰ ἰδιώματα τῆς ἀληθινῆς νεοελληνικῆς βαθεῖα, λαμβάνω ὅσα μεταχειρίζονται οἱ τριγυρινοὶ μου.

Αὐτὴ ἡ ἀμέλεια ἴσως θεωρηθῇ φυγοπονία ἢ καὶ ἔλλειψις ἀρχῶν σταθερῶν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι εὗρισκω τὸν ἐαυτόν μου ἀκατάλληλον διὰ τοιαύτην γλωσσολογικὴν ἐργασίαν καὶ ἔπειτα ἐκτιμῶ πολὺ τοὺς εἰς τὰ τοιαῦτα ἐργαζομένους καὶ ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν δραστηριότητά των, πολὺ δὲ περισσοτέραν εἰς τὸ πείσμα των, μὲ τὸ ὅποιον ὑπερασπίζονται τὰς ιδέας των.

Ἀπὸ τὸ πείσμα των, θὰ εὔρουν ἐπιχειρήματα καὶ ἡ νίκη, ἐνὼ νομίζουν, ὅτι θὰ δοθῇ εἰς ἐκείνον, ὁ ὅποιος θὰ παρατάξῃ περισσότερα ἐπιχειρήματα, ἢ ἐλπίς των θὰ διαψευσθῇ.

Τὴν ἐτυμηγορίαν τῆς ἡ ἐπερχομένη γενεᾶ, δὲν θὰ ἐκφέρῃ βασιζομένη εἰς ἐπιχειρήματα.

Τὰ σημερινὰ ἔργα, τὰ ἀγριολουδοῦς μὲ τὸ ἰδιόζον ἄρωμά των, θὰ ᾔηνε ὁ τάκης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου τὸ ζήτημα θὰ τεθῇ.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Ο ΨΥΧΟΠΑΤΕΡΑΣ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

[Τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, ὡς ἐν τῇ τρίτῃ πράξει. Ἡ μεγάλη θύρα τοῦ βάλθους εἶνε κλειστή. Ἀπομυσήμερον. Ὁ Γεῶργος καὶ ὁ Εὐτύχιος κάθονται πρὸ μικροῦ τραπέζιου, παρὰ τὸ γράφετον τοῦ Βένιερη, πίνοντες καφεὶ καὶ συνομιλοῦντες πρὸ πολλῆς ὥρας. Ὁ Εὐτύχιος κάθηται εἰς τὸ δισάνιον].

Εὐτύχιος.—(Μετά τινα σιωπῇ). Καὶ ὡς τί ὦρα κοιμᾶται συνήθως;

Γεῶργος.—Μὰ ὡς τὰς τρεῖς.